

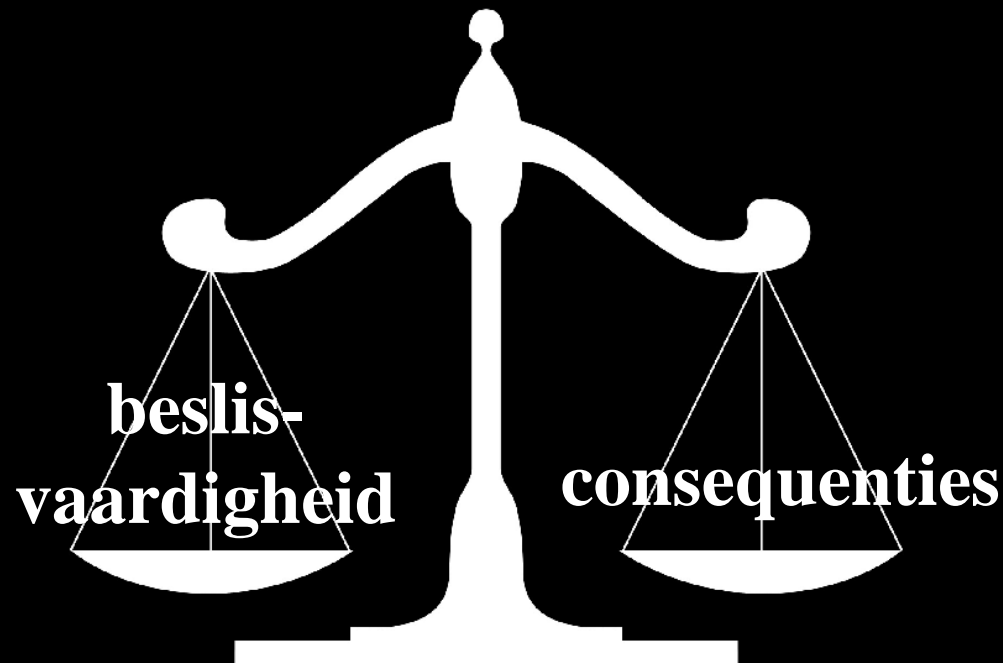
Beslissings(on)bekwaamheid bij ouderen

Mathieu Vandenbulcke

Ouderenpsychiatrie, UPC KUL, campus Leuven

Begrippenkader

- Beslisvaardigheid: vermogens vd pt
- Wilsbekwaamheid: juridisch oordeel

Begrippenkader

- Wilsbekwaamheid is een transitief & performatief begrip

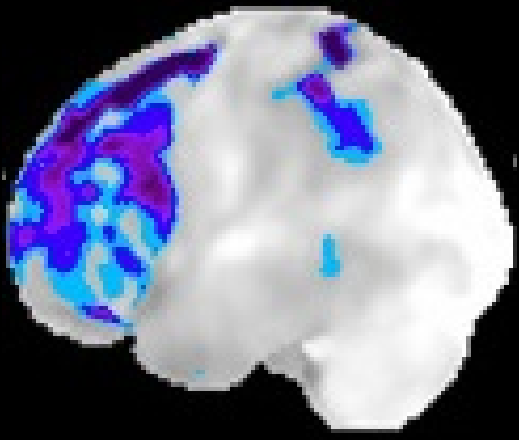
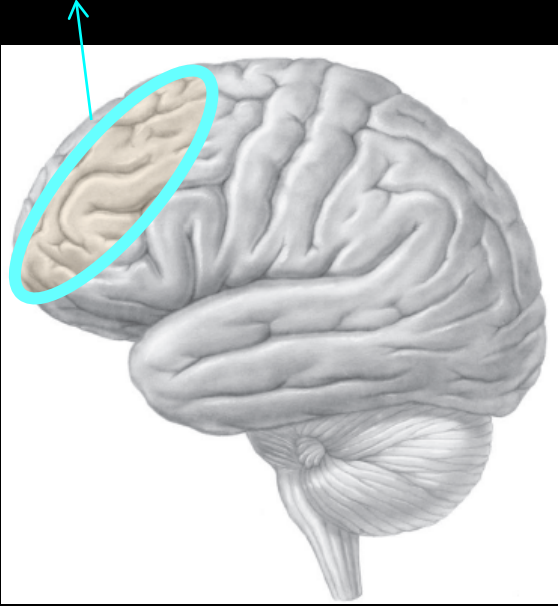
Evaluatie beslisvaardigheid mbt specifieke situatie

- Informatie begrijpen
- Een keuze maken
- Rationeel de voor- en nadelen afwegen
- Vermogen om te waarderen (invloed op pt & familie)
- Rekening houden met persoonlijke waarden & voorgeschiedenis

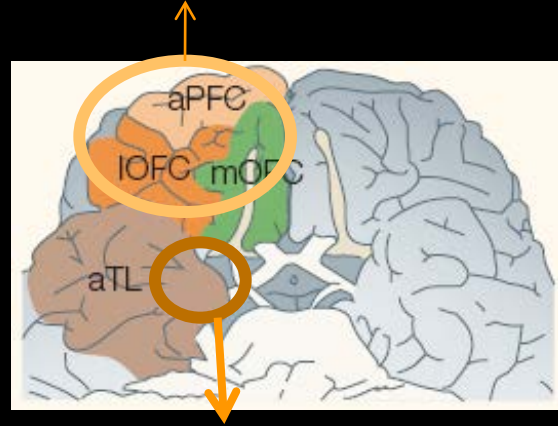
Cognitieve determinanten van beslisvaardigheid

- Executief functioneren (> geheugen)
 - AVF (zoveel mogelijk dieren in 1 minuut)
 - TMT (afwisselend cijfers en letters met elkaar verbinden)
- MMSE zinvol als screening?
 - ≤ 16 : meestal onbekwaam
 - ≥ 24 : meestal bekwaam
- Quid emotionele en sociale vaardigheden?

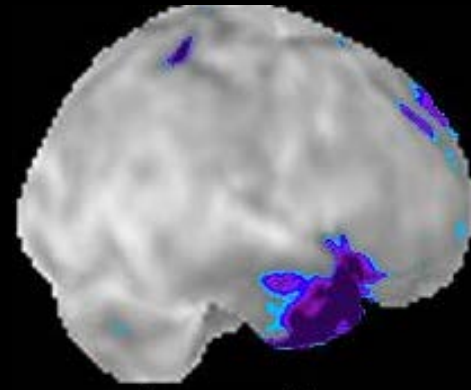
**Executieve fles,
werkgeheugen**

**Gedragscontrole:
“interne rem”**

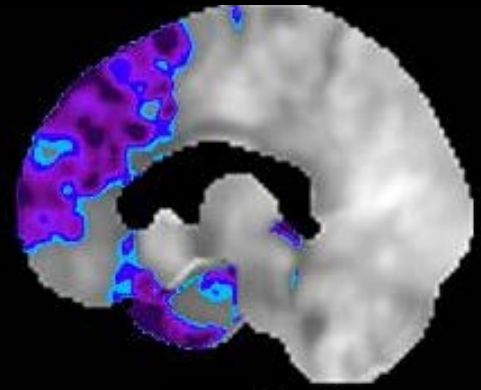
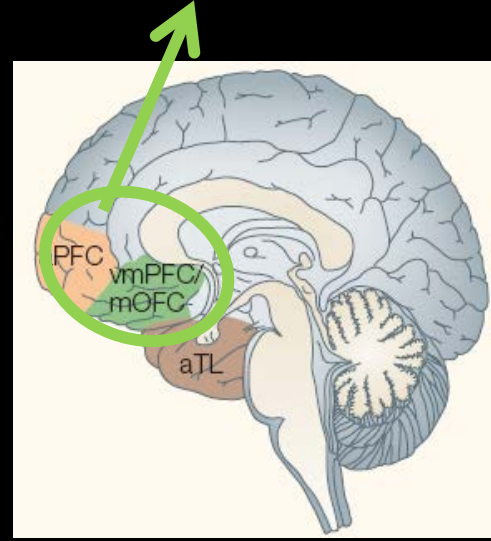

Emotieregulatie

lateraal

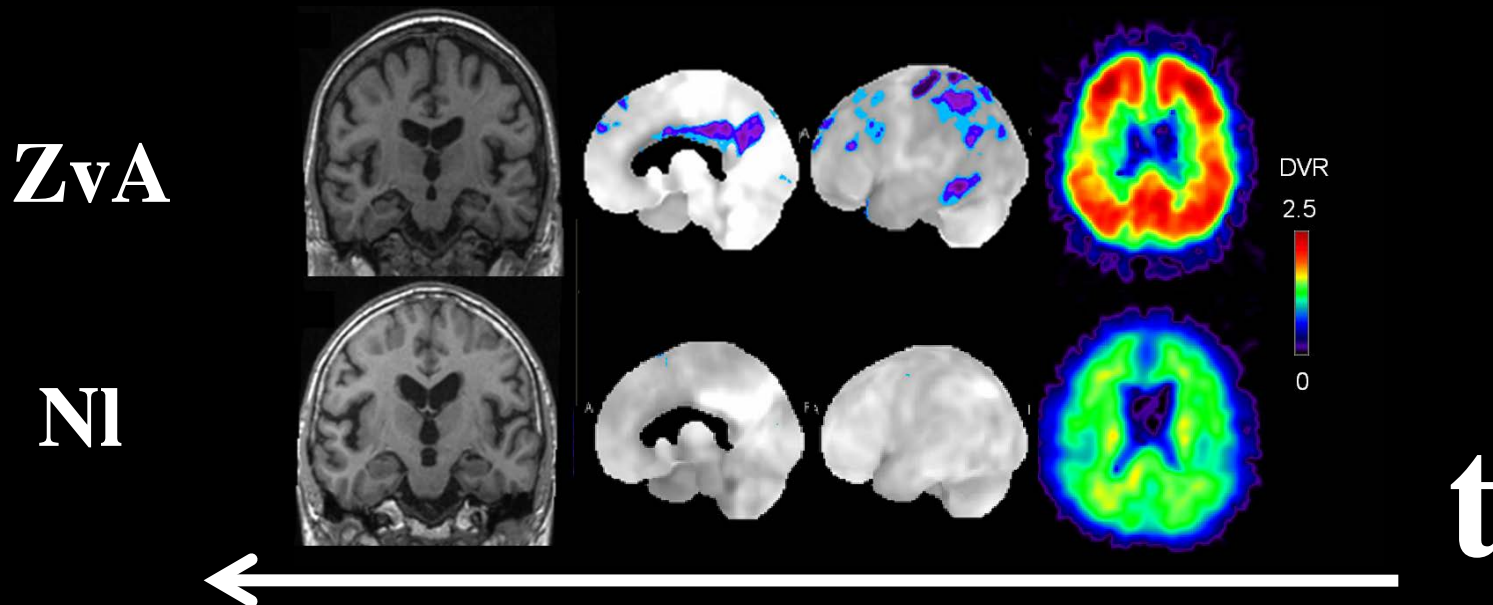
**“Theory of mind”
inlevingsvermogen
zelfbewustzijn**

mediaal

Beslisvaardigheid & onderliggende pathologie

- Dementie \neq beslissingsonbekwaam
- Etiologische diagnose wordt steeds vroeger gesteld: vb verschuiving criteria ZvA

In de praktijk

- Toestemming voor behandeling
- Gedwongen opname
- Financieel beheer
- Rijvaardigheid
- Euthanasie

Informed consent bij wilsonbekwaamheid

Beslissing door ‘vertegenwoordiger’:

- Door patiënt benoemde vertegenwoordiger
- Onbenoemde vertegenwoordiger:
 1. Samenwonende echtgenoot of partner
 2. Meerderjarig kind
 3. Ouder
 4. Meerderjarige broer of zus
- Arts kan optreden als belangenbehartiger

Gedwongen opname

- Wilsonbekwaamheid \neq voorwaarde voor GO
- Wilsonbekwaamheid = voorwaarde voor dwangbehandeling
- Gedragsstoornis bij dementie kan reden zijn voor GO.

Financieel beheer

- Voorlopige bewindvoering obv omstandige geneeskundige verklaring
- Bewindvoerder: geen bevoegdheid mbt persoonsgebonden subjectieve rechten
- Vaak moeilijke beslissing: vb ♂ 77j, verliefd, grote sommen geld aan geliefde, MMSE 28/30, divergent denken & inlevingsvermogen zijn gestoord

Rijvaardigheid bij dementie

- Verplichting om rijbewijs bij gemeente in te leveren
- Arts informeert over de gevolgen van dementie inzake besturen van wagen
- Indien nodig: procureur des Konings verwittigen
- Doorverwijzen naar CARA
- Quid vroege D/ van ziekte van Alzheimer?

Art 46, §1 van het KB 23/3/98 betreffende het rijbewijs

- De kandidaat met een lichamelijke, geestelijke of **cognitieve** ontwikkelingsstoornis of **verworven stoornis**, ook als die het gevolg is van een verouderingsproces en die zich uit in een belangrijke afwijking in **gedragingen, een stoornis in het oordeels-, aanpassings- of perceptievermogen** of die de psychomotorische reacties van de kandidaat verstoort is niet rijgeschikt.

Euthanasie bij dementie

- Verzoek moet vrijwillig, overwogen en herhaald zijn: lees pt moet wilsbekwaam zijn
- Euthanasie bij dementie op basis van voorafgaande wilsverklaring kan niet (tenzij onomkeerbaar coma)

Take home messages

- Wilsbekwaamheidsbeoordeling:
 - situatie-specifiek
 - afweging van beslisvaardigheid en ernst van consequenties
 - mentale vermogens meer dan cognitieve factoren
 - persoonlijke waarden en levensgeschiedenis
 - overleg met familie / collega's / procureur / ...